

Väinö Rusanen

Vuonna 1928 Helsingissä syntynyt Väinö Rusanen on asunut ja työskennellyt suurimman osan elämästään Saarijärvellä Helsingin ja Sortavalan maalaiskunnassa vietettyjä lapsuusvuosia lukuunottamatta. Rusanen perhe sai evakkona Saarijärvelle tullessaan asuttavakseen 1946 Summassaaresta Viertolan pika-asutustilan, jonka maita Väinö Rusanen viljeli aina vuoteen 1969, jolloin "pani pellot pakettiin" ja ryhtyi kokopäivätoimiseksi taiteilijaksi. Taide oli alkanut kiinnostaa häntä vakavammin jo 1950-luvun alkupuolella. Vuonna 1957 Rusanen hakeutui Helsinkiin taidetta opiskelemaan, ensin Vapaaseen Taidekouluun ja vuonna 1958 Suomen Taideakatemiaan kouluun, josta valmistui 1962.

Väinö Rusanen taiteen luonnollinen lähtökohta on maalaisympäristössä, jossa hän on viettänyt suurimman osan elämästään. Rusanen löysi jo varhain omimman aihepiirinsä, ihmisen ja luonnon kuvaamisen. Maanviljelijän saappaissa, mutta sivellin kädessä kulkiessaan hän on kuvannut saarijärveläismaisemaa luultavasti enemmän kuin kukaan toinen. Myös muotokuvissaan Rusanen on siirtänyt kankaalle maaseudun ihmisen kokonaisolemuksen maalauksellisesti ja rehellisesti. Rusanen löysi nopeasti oman tyyliinsä, jolle on ominaista omaperäinen värien käyttö ja ekspressiivinen ilmaisutapa.

Rusanen taiteessa tapahtui murros 1970-luvun vaihteessa, jolloin hänen maisemansa muuttuivat lähes abstrakteiksi luonnon yksityiskohtien ja luonnontapahtumien kuvauksiksi. Samoihin aikoihin Rusanen taiteeseen ilmaantui kolmas teema, ihmisjoukkojen kuvat eli "joukot", joiksi Rusanen itse näitä teoksiaan nimittää. Ensimmäisissä joukoissaan Rusanen useimmiten kuvasi luonnon helmassa viihtyviä ulkoilijoita, virkistyjiä jne.; 1970-luvun puolivälin paikkeilla sekä joukot että maisemat avartuivat jälleen ja niihin tuli syvyyttä. Rusanen ihmisjoukot olivat nyt usein jonkin suuren rakennuksen sisällä tai juhlavassa tilassa. Myöhemmissä joukkokuvissaan Rusanen on useimmiten kuvannut kaupunki- tai suurkaupunkiympäristöä. Varsinkin joukkokuviinsa Rusanen on saanut vaikutteita lukuisilta ulkomaanmatkoiltaan, joita hän on tehnyt miltei vuosittain vuodesta 1957 lähtien. Joukoissaan Rusanen on vaihtanut paikallisen näkökulmansa yleispätevään, ihmisen ja maailman tilaa koskevaan pohdiskeluun.

Merja Ylioja

(Väinö Rusanen - Maalauksia vuosilta 1953 – 1991. Näyttely Saarijärven museossa 9.5. – 30.6.1992, näyttelyluettelon esipuhe.)